Rolnictwo ekologiczne w Polsce
Szanse i bariery

12 maja 2022 r.

Dorota Metera

Rolnictwo ekologiczne na świecie

The World of Organic Agriculture 2022

FIBL& IFOAM

190 krajów

75 mln ha

3,4 mln rolników

120 mld euro wartości obrotu w 2020

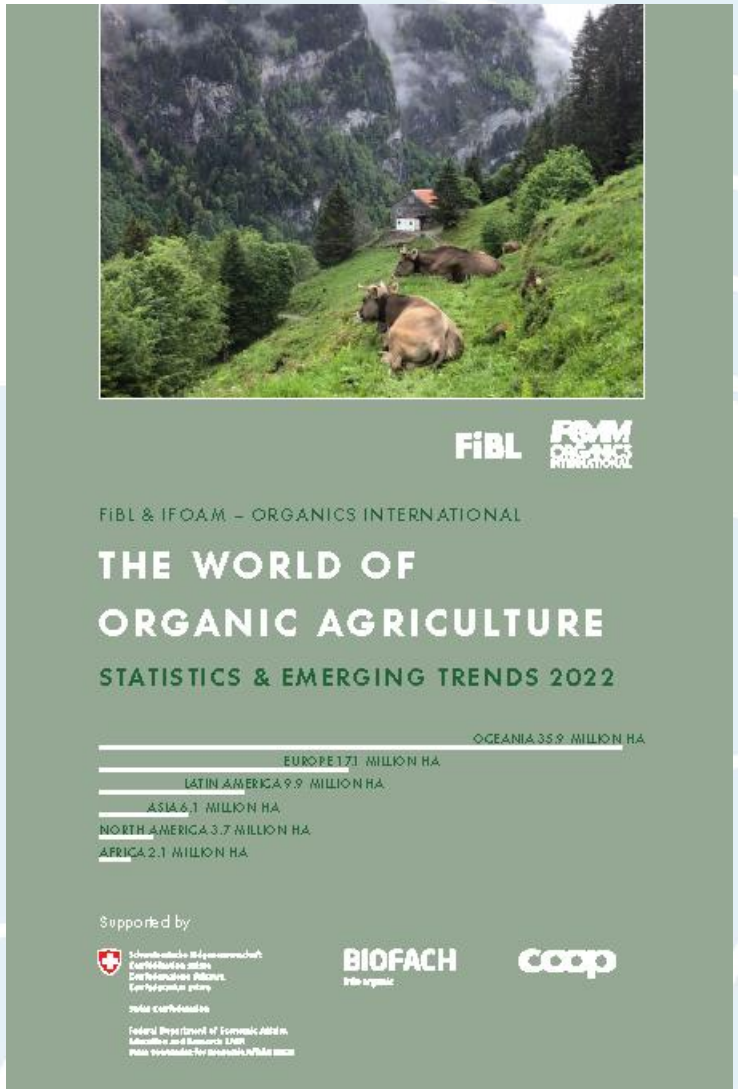

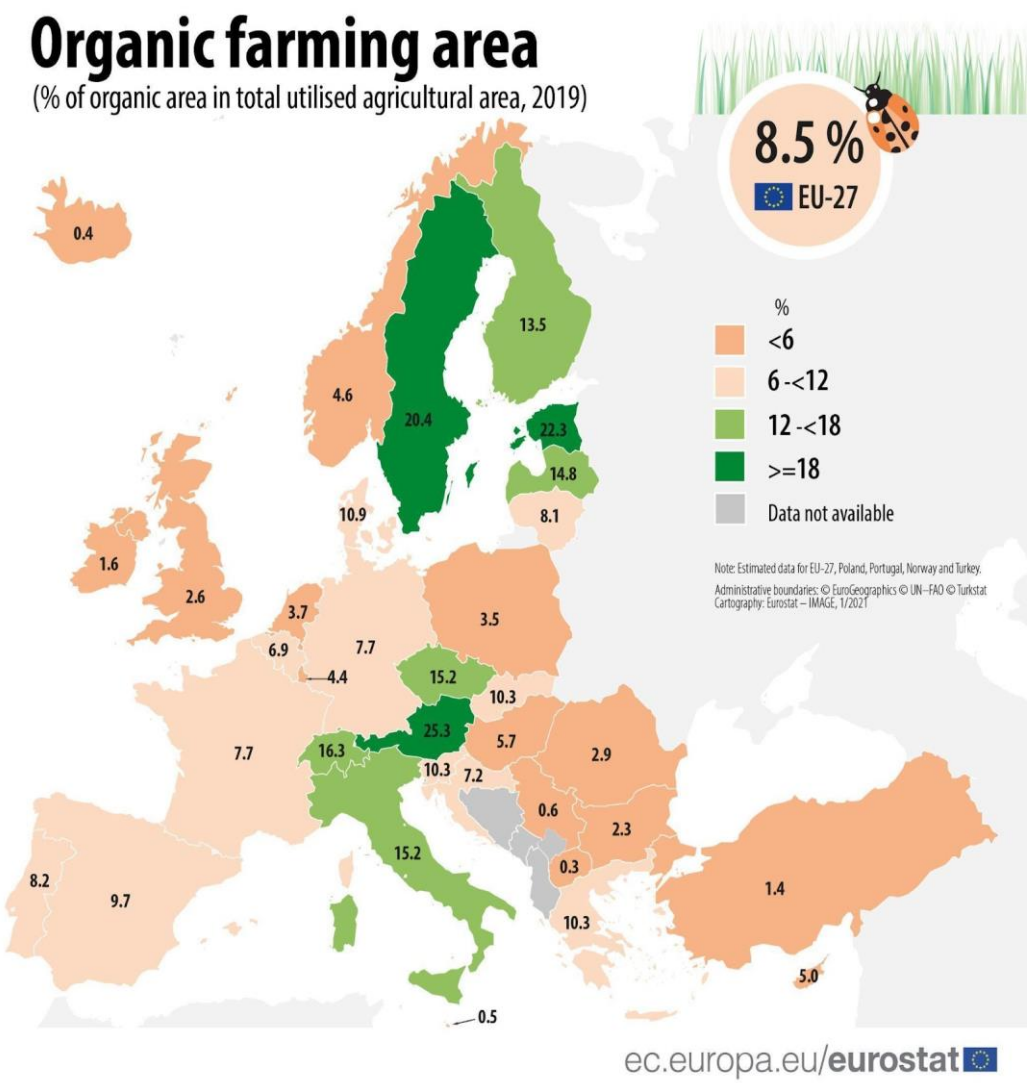

Figure 1: Organic farming area (% of organic area in total utilised agricultural area, 2019) Source: Eurostat online data source: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Organic_farming_statistics (access 1 May 2021)

Organic area (ha)			
	2012	2019	2012-2019 (% change)
EU-27	9 457 886	13 799 665	45.8
Belgium	59 718	93 119	55.9
Bulgaria	39 138	117 779	200.9
Czechia	468 670	535 185	14.2
Denmark	194 706	285 526	46.6
Germany	959 832	1 290 839	34.5
Estonia	142 063	220 737	55.4
Ireland	52 793	73 952	40.1
Greece	462 618	528 752	14.3
Spain	1 756 548	2 354 916	34.1
France	1 030 881	2 240 797	117.4
Croatia	31 904	108 127	238.9
Italy	1 167 362	1 993 225	70.7
Cyprus	3 923	6 240	59.1
Latvia	195 658	289 796	48.1
Lithuania	156 539	242 118	54.7
Luxembourg	4 130	5 841	40.8
Hungary	130 607	303 190	132.1
Malta	37	55	48.6
Netherlands	48 038	68 068	41.7
Austria	533 230	671 703	26.0
Poland	655 499	507 637	-22.6
Portugal	200 833	293 213	46.0
Romania	288 261	395 228	37.1
Slovenia	35 101	49 638	41.4
Slovakia	164 360	197 565	20.2
Finland	197 751	306 484	55.0
Sweden	477 684	613 964	28.5
Iceland	-	5 740	-
Norway	55 260	45 312	-18
Switzerland	121 213	169 030	39.4
United Kingdom	590 011	459 275	-22.2
North Macedonia	-	3 711	-
Serbia	-	21 266	-
Turkey	-	551 718	-

Total organic area (fully converted and under conversion), by country , 2012 and 2019. Source: Eurostat online data source: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/org_cropar/default/table?lang=en (access 1 May 2021)

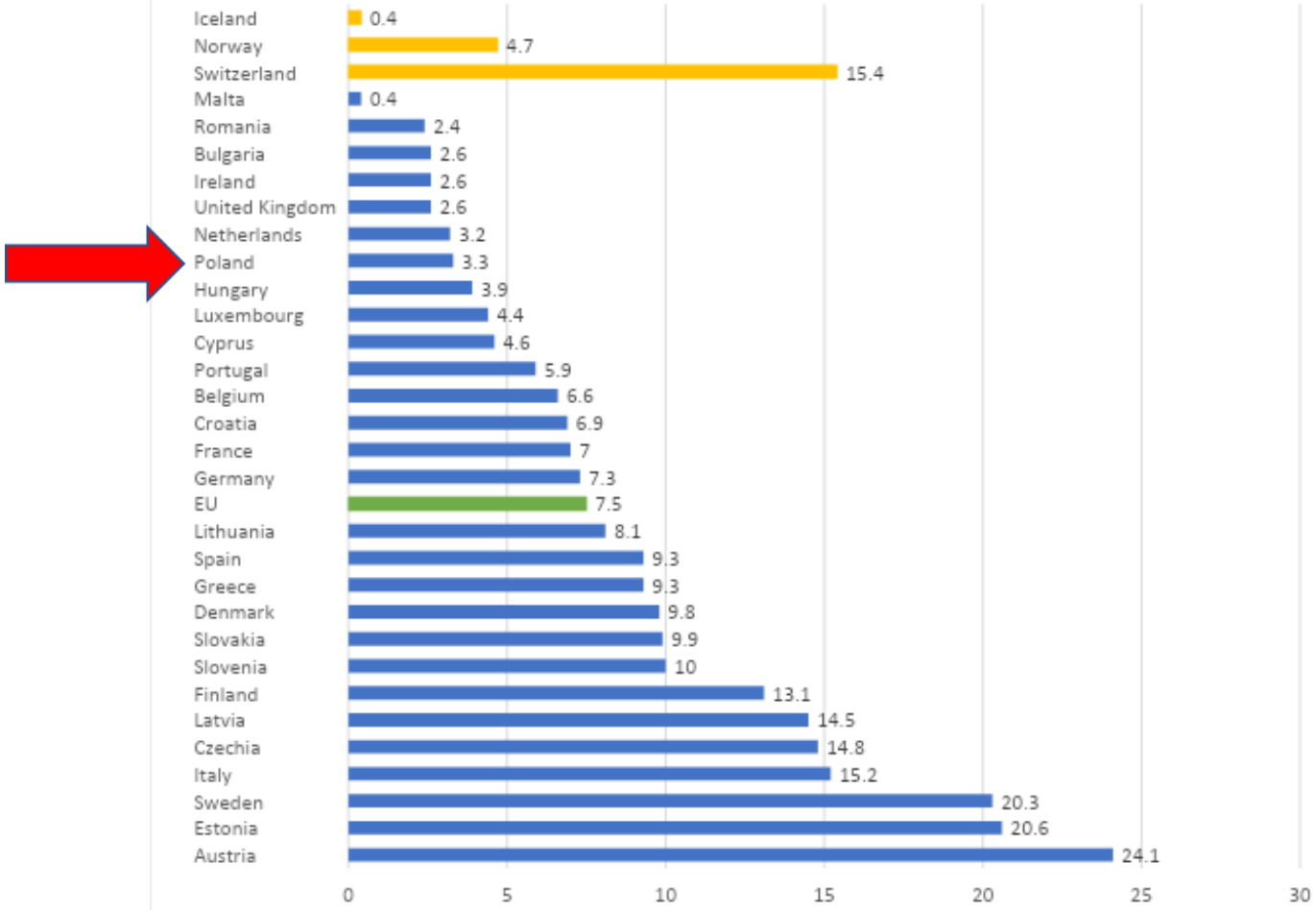

Organic farming area. Share of total organic area in total utilised agricultural area (UAA) Source: Eurostat online data source: https://ec.europa.eu/eurostat (access 1 May 2021)

Unia Europejska

- Europejski Zielony Ład
- Strategia „od pola do stołu”
- Strategia na rzecz bioróżnorodności
- Nowa Wspólna Polityka Rolna 2023-2027

Cel: 25% rolnictwa ekologicznego w UE do roku 2030

- Europejski Plan Działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego

Polska

Krajowy Plan Strategiczny na lata 2023-2027

Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021-2027

Europejski Plan Działania dla Rolnictwa Ekologicznego

25 marca 2021 r.

… niezwykle ważne jest, by każdy kraj członkowski przygotował jak najszybciej własną krajową strategię **rozwoju rolnictwa ekologicznego**, **na podstawie wszechstronnej analizy i z odpowiednimi działaniami, zachętami, jasnymi terminami i krajowymi celami.**

Europejski Plan Działania dla Rolnictwa Ekologicznego

Oś 1. Żywność ekologiczna dla wszystkich: promocja, zamówienia publiczne, żywność w szkołach, zapobieganie oszustwom i budowa zaufania, identyfikowalność

Oś 2. Stymulowanie konwersji i wzmacnianie łańcucha dostaw: wymiana doświadczeń, transparencja rynku, organizacja łańcucha dostaw, wsparcie „małego" przetwórstwa, poprawa żywienie zwierząt, rozwój akwakultury

Oś 3. Poprawa wkładu rolnictwa ekologicznego w zrównoważenie: wpływ na klimat i środowisko, różnorodność biologiczną, poprawa plonów, alternatywne środki ochrony roślin, poprawa dobrostanu zwierząt, bardziej efektywne wykorzystanie zasobów

23 działania

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027

Cel rozwoju rolnictwa ekologicznego: 7%

Wskaźnik rolnictwa ekologicznego

3,52% powierzchni objętej wsparciem

Pierwsze konsultacje – 15 lutego 2021 r.

Konsultacje zakończone 15 września 2021 r.

Konsultacje prognozy oddziaływania na środowisko - 25 listopada 2021 r.

Przekazanie do Komisji Europejskiej – 31.12.2021 r.

List obserwacyjny Komisji Europejskiej 31.03.2022 r.

Odpowiedź MRiRW - 20.04.2022 r.

List Obserwacyjny Komisji Europejskiej z dn. 31.03.2022 r.

Poland aspires to bring **7%** of its agricultural area under organic farming by 2030, which constitutes an increase compared to the 2019 value of 3.49%. However, there **is a gap between this aspirational value and the target for organically farmed land that Poland wants to support** under the Plan.

Poland is also asked to explain **how this target and other relevant interventions**, notably those focused on the development of the market (e.g. by boosting demand and ensuring consumer trust), investment in organic farms and support for small organic farms, **will help achieve the national value**.

The Commission welcomes the **preferential conditions for organic farmers** under different interventions in the first and second pillar.

The Commission also invites Poland to explore the scope for further increasing the level of ambition and revising the national target upward. As organic farming provides opportunities in particular for small farmers, their involvement in organic farming should be ensured or at least encouraged.

Odpowiedź MRiRW z dn. 20.04.2022 r.

„Nie widzimy możliwości odpowiedzialnego podwyższenia tych wartości docelowych. Szczególnie w świetle rosnących cen surowców rolnych, cen żywności i deficytu produktów rolnych na rynkach rolnych w wyniku agresji rosyjskiej na Ukrainę. Dążenia do maksymalizacji powierzchni upraw ekologicznych oznaczają bowiem zmniejszenie wkładu UE w unijne i światowe bezpieczeństwo żywnościowe ponieważ produktywność upraw ekologicznych jest znacząco niższa niż upraw konwencjonalnych.”

4.1. Producenci ekologiczni w latach 2019–2020 / Organic operators in 2019–2020

Według stanu na 31 grudnia liczba producentów ekologicznych w Polsce wynosiła odpowiednio 20 144 w 2019 r. oraz 20 274 w 2020 r. W 2019 r. odnotowano zmniejszenie liczby producentów ekologicznych o 2,0%, w porównaniu do 2018 r., a w 2020 r. liczba producentów ekologicznych zwiększyła się o 0,7%, w stosunku do stanu z 2019 r.

Rysunek 4. Liczba producentów ekologicznych w Polsce, w latach 2004–2020
Graph 4. Number of organic producers in Poland in 2004–2020

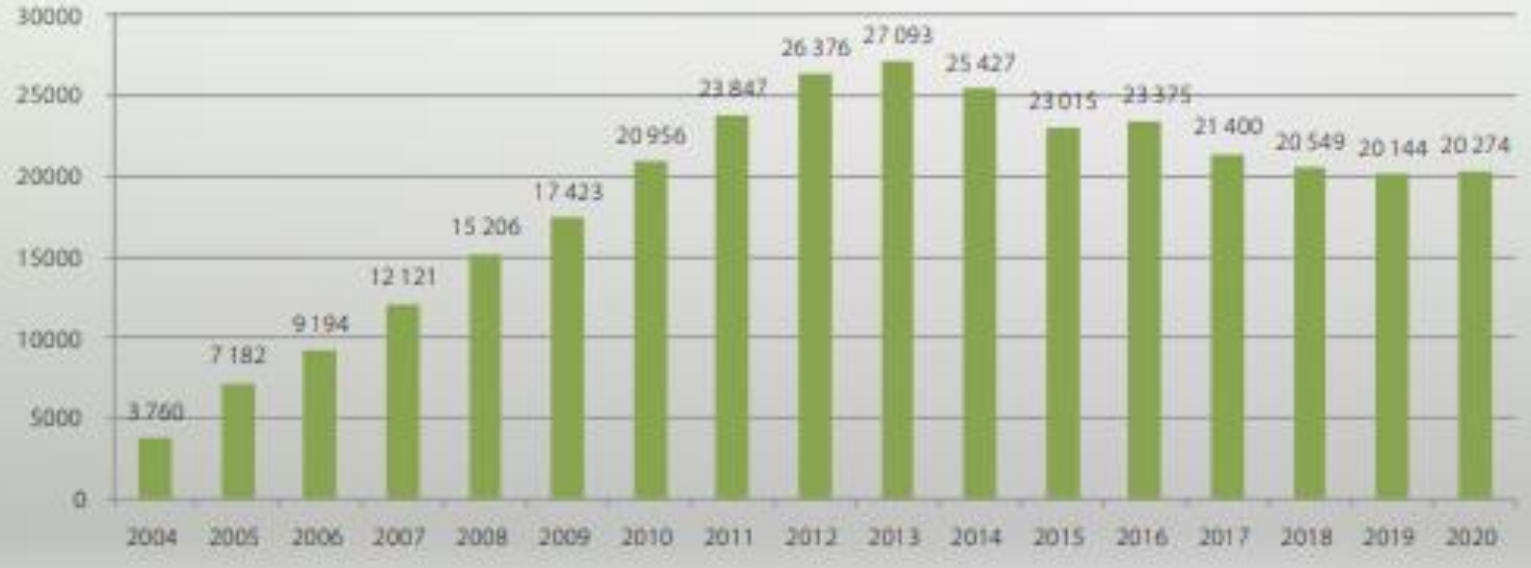

Analizując dane dotyczące liczby producentów ekologicznych, rok 2019 był kolejnym rokiem po latach 2017 i 2018, w którym odnotowano spadek liczby producentów ekologicznych ogółem, natomiast rok 2020 przyniósł nieznaczny wzrost liczby producentów ekologicznych.

W 2020 r., w porównaniu do 2018 r. i 2019 r., odnotowano spadek liczby ekologicznych producentów rolnych (odpowiednio o 3,3% i 0,3%).

Rysunek 6. Liczba podmiotów ekologicznych zajmujących się przygotowaniem w Polsce, w latach 2004–2020[5]

Graph 6. Number of organic preparators in Poland in 2004–2020

W latach 2019–2020 stwierdzono wzrost liczby podmiotów ekologicznych zajmujących się przygotowaniem produktów rolnictwa ekologicznego. W 2019 r., w porównaniu do roku poprzedniego, stwierdzono wzrost liczby tych podmiotów o 12,3%, natomiast w 2020 r. o 8,0%.

4.2. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w latach 2019–2020 / Area under organic farming in 2019–2020

W 2019 r. udział powierzchni użytków rolnych z certyfikatem w gospodarstwach ekologicznych stanowił 3,46% powierzchni użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych[8]. W odniesieniu do ogólnej wielkości powierzchni ekologicznych użytków rolnych w Polsce, w 2020 r. powierzchnia ta wzrosła w porównaniu do 2019 r., o 0,33% (tj. z 507 637,13 ha w 2019 r. do 509 291,27 ha w 2020 r.).

W odniesieniu do ogólnej wielkości powierzchni ekologicznych użytków rolnych w Polsce, w 2020 r. powierzchnia ta wzrosła w porównaniu do 2019 r., o 0,33% (tj. z 507 637,13 ha w 2019 r. do 509 291,27 ha w 2020 r.).

Rysunek 9. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w Polsce w latach 2004–2020 [ha]

Graph 9. Agricultural area under organic farming in Poland in 2004–2020 [ha]

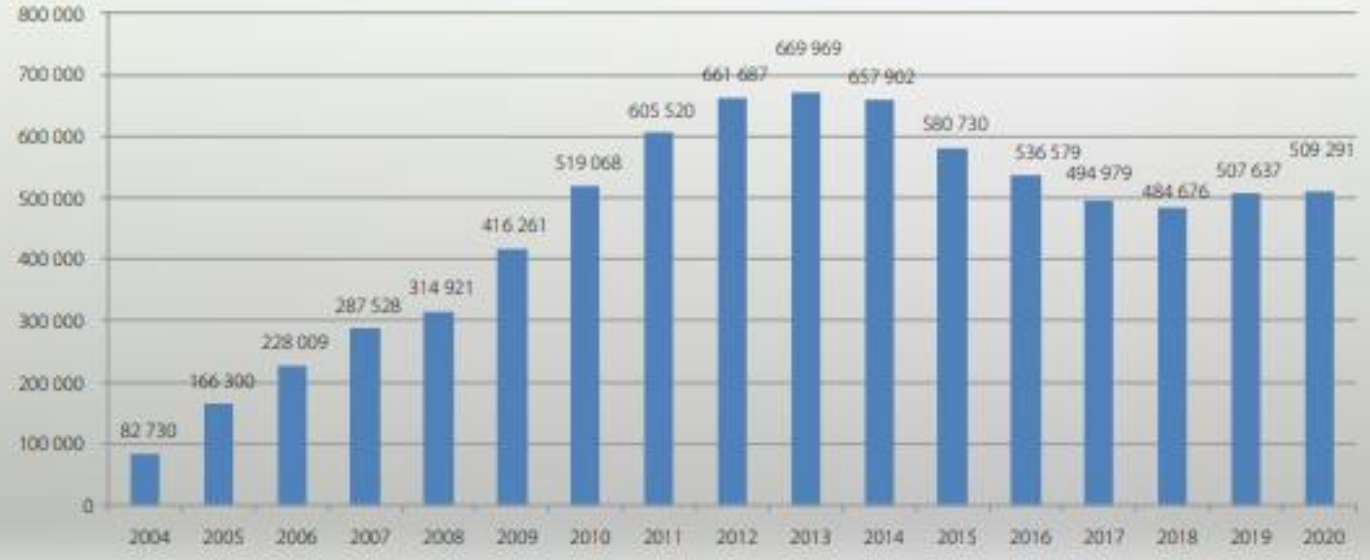

Począwszy od 2014 r. powierzchnia ekologicznych użytków rolnych stopniowo maleje. W porównaniu do 2013 r., w którym odnotowano największą powierzchnię zajmowaną przez uprawy ekologiczne (669 969,37 ha), natomiast w 2019 i 2020 r. zmieniła się tendencja malejąca w przypadku powierzchni ekologicznych użytków rolnych i nastąpił wzrost o odpowiednio 4,7% i o 5,1% w porównaniu do 2018 r.

Stan rolnictwa ekologicznego w UE i w Polsce w 2020 r.

Polska (2020 r.) - 509 291,27 ha – 3,4%

18 575 rolników (18 637)
1104 przetwórców (1022)
1208 handlowców (1041)
267 importerów (238)
250 firmy nasienne (144)
30 pszczelarze (25)
40 zbiór roślin dziko rosnących (33)
11 akwakultura (6)

Produkcja i rynek

Wydatki na żywność ekologiczną

Szwajcaria - 312 Euro

Dania – 312 Euro

Szwecja – 226 Euro

Niemcy – 132 Euro

EU – 73 Euro

Polska – 7 Euro

Unia Europejska

- 13,8 mln ha
- 7,7 % UR
- 327 222 producentów
- 37,4 mld Euro

Świat

- 71,5 mln ha
- 1,5 % UR
- 2,8 mln producentów
- 96,7 mld Euro

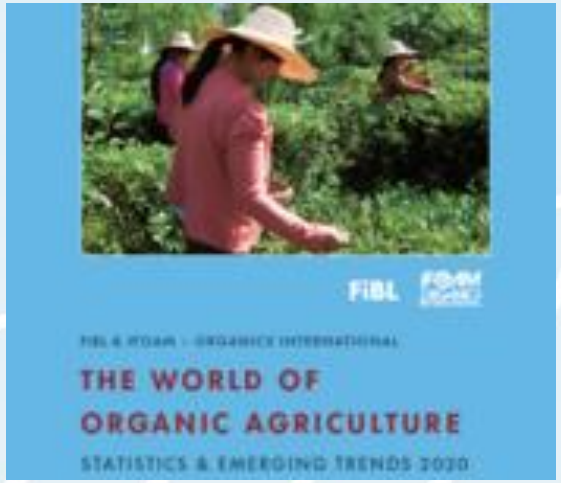

Źródło: The World of Organic Agriculture, de.statista.com (2020)

Rynek żywności ekologicznej w Polsce

- **Rynek żywności ekologicznej w Polsce > 0,7-1,3 mld zł**
- **Prognoza: za 10 lat sprzedaż przekroczy 3 mld zł**
- **Dwucyfrowe tempo wzrostu sprzedaży produktów ekologicznych od trzech lat, obecnie wynosi ok. 10%**
- **Rynek żywności ekologicznej w Polsce – 0,5% całego rynku spożywczego, w Europie Zachodniej – 3-4%, w Szwajcarii – 8%**
- **Na produkty ekologiczne i tradycyjne wciąż decyduje się niewielu konsumentów ze względu na ich wyższe ceny**
- **Na produkty ekologiczne statystyczny Polak przeznacza rocznie 7 euro**

Jak rozwijać rolnictwo ekologiczne ?

- **Austria: kraj nr 1 w UE - 25% powierzchni, obroty 2 mld Euro, 20% gospodarstw ekologicznych, 22% bydła, 33% owiec, połowa kóz, program rolno-środowiskowy - 80 mln Euro dla rolników ekologicznych, premia 230 Euro za powierzchnię różnorodności biologicznej, Ekologiczny Program Działania**

- **Francja: obroty 9,7 mld Euro, 2 mln ha – 7,5% powierzchni, Plan EGAlim – cel 50% produktów w wysokiej jakości w żywieniu zbiorowym od 2022 r.**

- **Niemcy (2021): obroty 15,87 mld Euro, 1,8 mln ha, liczba gospodarstw – 35 716, przedsiębiorców - 17 360, Strategia rozwoju rolnictwa ekologicznego - 30% do 2030 r., Kluczowe elementy strategii: dobre ramy prawne, ułatwienie dostępu do systemu rolnictwa ekologicznego dla nowych rolników, właściwe wynagrodzenie rolników za ich usługi dla środowiska.**

Szanse i bariery produkcji ekologicznej w Polsce

Szanse

- Konsumenci - rozwijający się rynek
- Rolnicy - chęć innowacji, lepszy dostęp do rynku, dostęp do nowych rynków, lepsze ceny
- Polityka - programy wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej: dotacje

Bariery

- Nadal niedoskonały rynek
- Trudne przepisy prawne
- Niedobory w dziedzinie środków produkcji: nasiona, młode zwierzęta, pasze, środki ochrony roślin,
- **W opinii rolników - „biurokracja”**
- Wola polityczna decydentów – niedoskonałe programy wsparcia i rozwoju

Dziękuję za uwagę

dorota.metera@bioekspert.pl